

Danmark inviterer til samarbeid om digitalt utlån

Jeg forteller at vi i Norge ikke har fått laget en nasjonal ordning for utlån av digitalt materiale fra folkebibliotekene. Områdesjef ved Statsbiblioteket, Flemming Munch, ser på meg og spør: – Hvorfor kan dere ikke bli en del av den danske digitale formidlingstjenesten BibZoom?

TEKST OG FOTO:
ODD LETNES, REDAKTØR

Jeg lurer først på om han fleiper, om det er rester av den dansk-norske unionen som fortsatt er i spill. Men han mener alvor.

– Norge og Danmark, hele Norden, har mange felles kulturtrekk. I et større perspektiv hadde det vært lurt om vi utnyttet ressursene våre for å bygge opp felles nordiske bibliotek- og formidlingstjenester, sier Munch.

Jeg er på Statsbiblioteket i Århus. Statsbiblioteket er et av Danmarks to nasjonalbibliotek, det andre er Det Kongelige Bibliotek i København. Statsbiblioteket har flere roller. Det er fagbiblioteket ved Århus universitet, det er depotbibliotek for resten av landets folkebibliotek, og som nasjonalbibliotek spiller det en

overordnet strategisk rolle for landets mange folkebibliotek. Slik nasjonalbibliotekene i Norge og Sverige også gjør. Derfor er Statsbiblioteket nå tungt inne i den digitale formidlingstjenesten BibZoom.

– I tillegg til nedlasting av musikk tilbyr BibZoom også streaming av musikk, pod-casts, Bollywoodfilm og ebøker på en rekke fremmedspråk, forteller Munch. Han legger til at BibZoom.dk er Danmarks største digitale bibliotekservice.

Bibliotekenes vei i den digitale tiden handler om formidling, slår han fast. Statsbiblioteket har derfor etablert en profesjonell redaksjon med ansvar for å holde liv i og videreutvikle BibZoom.

– Men formidling betyr ikke kun å stille medier og informasjonsressurser til rådighet, det kan IKEA eller et flyselskap også gjøre. Det handler om å tilføre en merverdi som er unik for bi-

Dansk-Norsk samarbeid: – Når det gjelder musikk, som i dag overskrider nasjonale grenser, kunne det norske bibliotekvesenet gjerne ha deltatt i BibZoom. Med de store volumene det da ville blitt snakk om, når vi ser det danske og norske publikumet under ett, ville det helt sikkert være mulig å få på plass avtaler også i Norge. mener Flemming Munch.

bliotekene, det handler om å tenke tema og skape relasjoner. Vi må tenke bredt, men samtidig spisse tilbudene.

Flemming Munch har for lengst snakket seg varm. Han har for lengst fylt tavla på kontoret på gammeldags lærervis og er i full gang med å demonstrere BibZoom.dk på PCen sin.

Han henter opp førstesiden. Det slår meg hvor enkel, moderne og frisk den virker, noe som på langt nær kan sies om alle de kommunetrøtte hjemmesidene omkring i den norske biblioteksektoren.

Det er digital formidling som er idégrunnlaget for BibZoom, som ble lansert for vel et år siden. Den gangen besøkte jeg Statsbi-

bliotekets avdeling i København og snakket jeg med spesialkonsulent Pernille Scholtz, som for noen år siden utløste heftig debatt for sine tanker om å modernisere Københavns hovedbibliotek.

– Med BibZoom tar danske bibliotek et sjumilssteg inn i den digitale fremtiden, sa hun til Bok og Bibliotek sommeren 2010 like før tjenesten skulle på lufta. – Portalen erstatter de tidligere tjenestene netmusik.dk og Musikbibliotek.dk, og skal på sikt bli landets felles bibliotekplattform for digital formidling av musikk, bøker, film, podcasts, nyheter, artikler og mye mer.

Første etappe av Bibzoom var downlån (MusikBasis) og streaming (MusikStreaming) av

musikk. Tjenestene ble basert på såkalt ”flat rate”, som betyr at det i utgangspunktet ikke blir noen begrensninger i antall lån eller streaminger. Når en fil er utlånt, slipper man å si til brukeren at ”du må nok vente, filen er dessverre utlånt”. Med utvidelsen 1. juli i år har også Mac-brukerne fått tilgang til tjenesten.

– Vi har droppet det gamle DRM-systemet og erstattet det med Silverlight, som også fungerer på Mac, opplyser Munch og legger til at etter hvert som e-bøkene virkelig begynner å slå an i Danmark, vil de selvsagt bli en del av BibZoom.

Jeg tør vedde flybilletten på at Flemming Munch ikke er bibliotekar. Det er noe med måten

han snakker på, perspektivene han trekker opp, dynamikken. Det er noe ”fremmed” over ham, på en veldig positiv måte. Joda, riktig, han er utdannet økonom med idéhistorie som støttefag. Han mener at biblioteksektoren trenger langt flere yrkesgrupper enn bibliotekarer. I sin tid som leder ved Statsbiblioteket har han ansatt flere folk uten enn med bibliotekarutdanning.

– I framtidens bibliotek trenger vi selvsagt bibliotekarer, men like viktig blir personer med kompetanse innenfor formidling, utstillinger, markedsføring, internett, økonomi og så videre. Gamle kjernefag som katalogisering og klassifikasjon vil fortsatt ha en betydning, men det aller viktigste i framtiden vil være dialogen med og forholdet til brukerne. Vi må nå brukerne med tjenestene og produktene våre, det krever en helt annen utadvendt virksomhet enn tidligere.

Jeg gjentar det innledende spørsmålet mitt, i en annen variant: – *Den viktigste grunnen til at vi ikke kommer i gang med utlån av elektronisk materiale i*

Norge, er at vi mangler avtaler mellom bibliotekene og rettighetshaverne. Hvordan har dere klart det?

– Stikkordet er store volumer og personer som kan forhandle, sier Munch. – Et annet sukseskriterium vil i framtiden være at landets folkebibliotek faktisk bruker tjenesten og bidrar til økonomien. Selv om prisen per nedlasting eller streaming i seg selv ikke er høy – vi ligger nå på omkring 50 øre per låt – vil et stort volum likevel sørge for at rettighetshaverne får god fortjeneste.

– Jeg tror helt sikkert at også

de norske rettighetshaverne ville ha kjøpt konseptet, sier Munch og gjentar invitasjonen som innledet møtet vårt.

– Vi har et fiks ferdig opplegg som fungerer bra. Når det gjelder musikk, som i dag overskrider nasjonale grenser, kunne det norske bibliotekvesenet gjerne ha deltatt i BibZoom. Med de store volumene vi da hadde snakket om, når vi ser det danske og norske publikumet under ett, ville det helt sikkert være mulig å få til avtaler også med norske rettighetshavere. ■

Sjumilssteg.

Vi har tatt et sjumilssteg inn i den digitale framtiden, sier Pernille Scholtz.

Fakta om BibZoom (www.bibzoom.dk)

- Etablert 1. juli 2010, utvidet 1. juli 2011
- 140.000 besøkende per måned
- Mer end 13 millioner nedlastinger i 2010

Innhold

- BibZoom.dk/Musik: 7,5 mill. musikknumre til nedlasting og streaming, i tillegg til podcast, artikler, anmeldelser og hitlister og annet innenfor musikken. Brukerne kan høre så mye musikk de vil. Bak denne delen av tjenesten står det en redaksjon som består av musikkbibliotekarer fra hele landet, og en støtte- og PR-funksjon.
- BibZoom.dk/World: verdens første digitale innvandrerbibliotek. Her har borgerne adgang til musikk, film og e-bøker på de største innvandrerspråk i Danmark; arabisk, tyrkisk, urdu, bosnisk/serbisk, persisk foruten på en rekke andre og mindre språk. Også her er der etablert en redaksjon av bibliotekarer som skriver anmeldelser og artikler på de respektive språk og om de respektive medier.
- BibZoom.dk/Kultur: Her kan borgerne gå inn i den digitaliserte kulturarven fra Statsbiblioteket – det dreier seg i dag om små 55.000 gamle tv- og kinoreklamefilm, gamle taler og dialekter. På trappene er også f.eks. tegneserier og tv-utsendelser og det er planen at det er her Statsbiblioteket trinnvist vil eksponere kulturarven i takt med at den blir digitalisert og/eller klarert.